

Reg. data Nr. Reg. Nr.

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-22-2283(2), 22-2284 (2) TAIS-22-15845(3), 22-15844(3))		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ „DĖL 2022–2033 METŲ NACIONALINĖS DARBOTVARKĖS KORUPCIJOS PREVENCIJOS KLAUSIMAIS ĮGYVENDINIMO 2023–2025 METŲ PLANO PATVIRTINIMO“ (toliau – Projektas Nr.1) IR „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2018 M. LAPKRIČIO 21 D. NUTARIMO NR. 1188 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KOMISIJOS KOVAI SU KORUPCIJA KOORDINUOTI SUDARYMO“ PAKEITIMO“ (toliau – Projektas Nr.2) PROJEKTŲ		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įstatymo įgyvendinamasis teisės aktas	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne Priėmimo Terminas Data iš kalendoriaus	Teisingumo ministerija	Pasirenkama ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta Data iš kalendoriaus	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Projektais siekiama įgyvendinti 2022-2033 metų Nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais (toliau – Darbotvarkė), patvirtintos Seimo 2022 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. XIV-1178, strateginį tikslą - *sukurti korupcijai atsparią aplinką viešajame ir privačiame sektoriuose, siekiant žemiau nurodytų poveikio rodiklių pokyčių, kuriuos tikėtina turi pavykti pasiekti įgyvendinant Darbotvarkės keturių metų priemonių plano projektą.*

Rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė 2020 m	Siektina reikšmė 2025 m.	Siektina reikšmė 2029 m.	Siektina reikšmė 2033 m.	Duomenų šaltinis
<i>Gyventojų, manančių, kad kyšis padeda spręsti problemas, dalis procentas</i>	71	40	30	20	Tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis“ duomenys
<i>Korupcijos suvokimo indeksas, balais</i>	60	70	71	74	Tyrimo „Transparency International“ duomenys
<i>Korupcijos kontrolės indeksas, balais</i>	75	80	83	85	Pasaulio banko duomenys

Korupcijos suvokimo indekso pokyčio tendencijos yra teigiamos, bet nepakankamos konstatuoti apie padarytą reikšmingą pažangą stiprinant valstybės antikorpacinį atsparumą ir sąmoningumą. Tarptautinės organizacijos „Transparency International“ tyrime „Korupcijos suvokimo indeksas“ 2019 m. siekė 60 balų (vietoj numatyto pasiekti 65 balų), t. y. tik vienu balu daugiau nei 2015 m., 2020 m. jis išliko toks pats - 60 balų, o 2021 m. – 61 balas, o 2022 m. – padidėjo iki 62 balų.

Atsižvelgiant į šiuos duomenis, atsakingų tarptautinių ir nacionalinių institucijų tyrimų bei vertinimų rezultatus patvirtinančius, kad korupcijos reiškinio problema Lietuvoje išlieka aktuali, korupcijos žala valstybei ir visuomenei nemažėja, būtina tęsti valstybės koordinuotas pastangas didinti viešojo ir privataus sektoriaus atsparumą korupcijai.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Nutarimu Nr.1. siekiama tęsti korupcijai atsparios aplinkos valstybėje kūrimą, kompleksiskai nukreipti rizikingiausių valstybinių institucijų, įstaigų ir organizacijų pastangas šalinti korupcijos priežastis ir sąlygas, šiose pagrindinėse srityse ar sektoriuose:

- **Mažinant rizikas viešuosiuose pirkimuose** - sukurti ir įdiegti skaitmeninę priemonę, kuri užtikrintų viešųjų pirkimų duomenų integralumą bei atvirumą ir sudarytų galimybę atlikti analizes ir priimti duomenimis pagrįstus sprendimus; centralizuoti SAM pavaldžių įstaigų viešuosius pirkimus ir kt.;
- **Mažinant korupcijos rizikas sveikatos sektoriuje** - sukurti ir įdiegti pacientų grįžtamojo ryšio, t. y. informacijos apie suteiktas sveikatos priežiūros paslaugas, įskaitant pacientų pasitenkinimą, vertinimo įrankį, panaudojant informacines technologijas ir kt.;
- **Užtikrinant žemės valdymo skaidrumą** – skaitmenizuoti žemės valdymą ir administravimą, perkelti esminius procesus į elektroninę erdvę;
- **Stiprinant viešojo sektoriaus darbuotojų sąmoningumą veikti skaidriai ir sąžiningai** – mokymas atpažinti galimus korupcijos, sukčiavimo ir interesų konfliktų atvejus, netoleruoti korupcijos, sukčiavimo ar kito nesąžiningo elgesio;
- **Didinant visuomenės informavimo priemonių antikorpucinių vaidmenį** - atnaujinti medijų rėmimo modelį, užtikrinantį žiniasklaidos nepriklausomumą ir prioritetines paramos sritis;
- **Stiprinant visuomenės atsparumą korupcijai ir išitraukimą sprendimų priėmimą ir stebėseną** - įtraukti pilietiškumo kompetenciją į atnaujintą bendrojo ugdymo turinį, vykdyti antikorpucinį mokinių ugdymą kaip mokinių pilietiškumo kompetencijos ugdymą, socialines akcijas; kurti duomenų atvėrimo sprendinius, skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį panaudojimą ir kt.;
- **Didinant savivaldybių atsparumą korupcijai** – stiprinti Antikorpucijos komisijos kompetencijas, sukurti savivaldybių duomenų, skatinančių skaidrumą ir viešumą, rinkinių turinio ir struktūros standartą;
- **Aktyvinant priemones smulkiajai korupcijai užkardyti** – įtraukti į smulkiosios korupcijos atvejų tyrimus visas kontrolės institucijas ir kt.;
- **Efektyvinant ūkio subjektų priežiūros sistemą** – automatizuoti ir optimizuoti ūkio subjektų rizikos vertinimo sistemas, stebėseną ir kt.

Atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos pastabas ir pasiūlymus, pakartotinai Vyriausybei teiktame ir Nutarimu tvirtiname Plane papildomai įtraukiamos priemonės skirtos:

- savivaldybių tarybų sudarytų Antikorpucijos komisijų narių antikorpucinių kompetencijų ugdymui ir stiprinimui, atsižvelgiant į Specialiųjų tyrimų tarnybos papildomus siūlymus ir EBPO rekomendacijas;
- bendro savivaldybių duomenų rinkinių, skatinančių skaidrumą ir viešumą, turinio ir struktūros standarto, pagal kurį būtų atveriami savivaldybių duomenų rinkiniai, parengimui;
- mažinti nepotizmo grėsmę, organizuoti socialinę kampaniją gyventojams apie nepotizmo žalą valstybei ir visuomenei.

Bendrame Teisingumo ministerijos, Energetikos ministerijos ir Specialiųjų tyrimų tarnybos pasitarime aptarta antikorpucinė padėtis energetikos sektoriuje, tačiau šiame planavimo etape konkrečios priemonės nenumatomos.

Atsižvelgiant į 2023 m. paskelbtą 2020-2022 m. tarpinstitucinio veiklos plano įgyvendinimo ataskaitą, institucijų papildomai pateiktą informaciją (argumentus dėl priemonių), atlikta ir pridėdama Darbotvarkės įgyvendinimo plano priemonių tęstinumo ir aktualumo analizės (priemonių sąsajos su Nacionalinės kovos su korupcija 2015-2025 m. programos įgyvendinimo 2020-2022 m. veiklos plano įgyvendinimu, Specialiųjų tyrimų tarnybos 2023 m. pateikta stebėsenos ataskaita) lentelė. Tačiau įvertinus tai, Darbotvarkės plano projekto aprašomojoje dalyje trūksta situacijos analizės aprašymo, kokių pokyčių pavyko pasiekti šioje veiklos srityje įgyvendinant 2020 -2022 metų tarpinstitucinį veiklos planą.

Plane įvardytos korupcijos prevencijos kryptys, uždaviniai atitinka Darbotvarkėje nustatytas korupcijos prevencijos kryptų įgyvendinimo pažangos uždavinius, kuriems numatytos priemonės ir rodikliai bei jų matavimo vienetai.

Plano uždaviniams ir jų priemonių poveikiui matuoti priskirti Darbotvarkėje nustatyti poveikio

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

rodikliai.

Plane įvardytos sąsajos su kitais strateginio valdymo dokumentais, valstybės veiklos sričių nacionalinėmis plėtros programomis.

Plano priemonėms įvykdyti numatyti terminai 2023-2025 m. iš esmės realūs, tačiau priemonių įgyvendinimą laiku užtikrins proaktyvi institucinė Plano priemonių vykdymo ir pažangos stebėseną.

Nutarimu Nr. 2 siūloma tęsti Vyriausybės komisijos korupcijos prevencijos koordinavimo komisijos (toliau – Komisijos) veiklą. Kartu į jos sudėtį papildomai įtraukti Teisėjų tarybos pirmininką, siekiant teisminės valdžios atstovo Vyriausybės lygiu dalyvavimo užtikrinant korupcijai atsparios aplinkos kūrimo veiklos koordinavimą.

Neidentifikuojama papildoma administracinė našta valstybei, verslui bei asmenims.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Projektai įsigalioję nuo jų patvirtinimo dienos.

Nutarimo Nr. 1 įgyvendinimo mechanizmas atitinka Darbotvarkės tikslus ir joje numatytus korupcijos prevencijos priemonių planavimo etapus.

Tvirtinamas 2022-2033 metų Darbotvarkės įgyvendinimo 2023-2025 m. Planas yra pirmojo Darbotvarkės įgyvendinimo etapo planas.

Siūloma savivaldybėms dalyvauti įgyvendinant Planą.

Piliečiai, nevyriausybinės organizacijos, suinteresuotos visuomeninės grupės, verslo atstovai, žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai skatinami prisidėti prie Plano įgyvendinimo.

Patvirtinus **Nutarimą Nr. 2** Ministro pirmininko potvarkiu bus patvirtinta Komisijos personalinė sudėtis.

Teisingumo ministerija, esant poreikiui bei įgyvendinimo trikdžiams, koordinuoja Plano priemonių tarpinstitucinį įgyvendinimą.

STEBĖSENA

Nutarime Nr. 1 nustatomos Plano stebėsenos procedūros, terminai ir atsakingos institucijos suderintos su Darbotvarkės įgyvendinimo, pažangos stebėsenos, vertinimo ir atsiskaitymo nuostatomis. Plano įgyvendinimo stebėseną ir pažangos vertinimą pavedamas *2022-2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais koordinatoriui - Specialiųjų tyrimų tarnybai*.

Planuojamos kasmetinės ir antrųjų Plano įgyvendinimo stebėsenos, Plano įgyvendinimo ataskaitos pateikimo Respublikos Prezidentui, Seimui ir Vyriausybei procedūros.

Pasibaigus antriesiems Plano įgyvendinimo metams, Ataskaitoje kartu su Plano įgyvendinimo stebėsenos ir pažangos vertinimu teikiamos nustatytos sisteminio pobūdžio korupcijos rizikos ir jų tarpusavio sąsajos bei siūlymai dėl kito Darbotvarkės įgyvendinimo etapo plano.

Numatomas Plano įgyvendinimo ataskaitų skelbimas Darbotvarkės įgyvendinimo koordinatoriaus interneto svetainėje didins visuomenės informuotumą apie valstybės pastangas didinti atsparumą korupcijai ir visuomenės sąmoningumo pokyčius.

Nutarimo Nr. 2, kuriuo patikslinama Komisijos sudėtis, stebėsenos procedūros nenustatomos, nes Komisijos vienas iš uždavinių yra koordinuoti, svarstyti, vertinti valstybės institucijų veiklą ir pažangą korupcijos prevencijos srityje bei koordinuoti Darbotvarkės ir jos įgyvendinimo planų įgyvendinimą.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Į Plano projektą rengusios Darbo grupės* sudėtį buvo įtraukti Teisingumo ministerija ir visos kitos ministerijos, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Generalinės prokuratūros, Nacionalinės teismų administracijos, Viešųjų pirkimų tarnybos, Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos, viešosios įstaigos „Transparency International“ Lietuvos skyriaus, Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovai.

Darbo grupė rengė pasitarimus, susitikimus, juose derino, svarstė visų institucijų pasiūlymus dėl aktualiausių priemonių efektyvinant korupcijos prevenciją ir didinant antikorpacinį atsparumą šių institucijų veiklos sektoriuose.

Plano projektas buvo paskelbtas Seimo teisės aktų projektų informacinėje sistemoje, papildomų pastabų ar pasiūlymų iš visuomenės negauta.

* Teisingumo ministro 2022 m. kovo 7 d. įsakymu Nr. 1R-68 „Dėl darbo grupės Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtintam Nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais 2022-2033 metams 2022-2025 metų plano projektui parengti

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

patvirtinimo“.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektai su susijusiomis institucijomis iš esmės suderinti, kritinių pastabų nėra.

Į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės bei Viešojo valdymo grupės bei Strateginio valdymo grupės pastabas ir pasiūlymus iš esmės atsižvelgta, tačiau derinimo pažyma dėl bendrų techninio metodinio pobūdžio pastabų, į kurias neatsižvelgta:

- Plano 2 priede nenurodomi Seimo patvirtintoje Darbotvarkėje nustatyti poveikio rodikliai (*„Įmonių vadovų, manančių, kad žiniasklaidos priemonės yra labai skaidrios arba skaidrios, dalies didėjimas, procentiniais punktais, skaičiuojant nuo prieš tai buvusios reikšmės“*, *„Konsultavimosi priimant svarbius valstybės sprendimus rodiklis“*, *„Gyventojų, per paskutinius 12 mėn. dalyvavusių sprendžiant viešuosius vietos reikalus, dalis, procentais“*) ir jų reikšmės, nepriskirti jokių Plano uždavinių ir jų priemonių poveikiui matuoti.

- Į Plano įgyvendinimą įtrauktoms Vyriausybei nepavaldžioms ir neatskaitingoms institucijoms turėtų būti formuluojamas atitinkamas siūlymas dalyvauti įgyvendinti Planą;

- Projektu Nr. 1 teikiamas ne ketverių, bet trijų metų darbotvarkės planas;

- Plano projekte numatytas priemonės, susijusias su socialinių kompanijų vykdymu, stiprinant antikorupcines nuostatas, numatyti institucijų metiniuose veiklos planuose;

- Nutarimo Nr. 1 lydimieji dokumentai nepapildyti detalesne informacija apie galimai prognozuotinas Korupcijos suvokimo indekso, Korupcijos kontrolės indekso ir kitų poveikio rodiklių reikšmes ir jų pokyčius, kurie būtų pasiekti įvykdžius 2023-2025 m. plano priemones.

Teisingumo ministerijos nuomone, Projekte nurodomi tik tie poveikio rodikliai, kurių pokytis planuojamas ir kurių rodikliai aktualūs. Atsižvelgiant į tai, kad neturima informacijos apie kai kurių Darbotvarkėje nustatytų poveikio rodiklių reikšmes, spręstinas klausimas dėl Darbotvarkėje numatytų poveikio rodiklių peržiūros ir pakeitimo;

- Vyriausybei nepavaldžios ir neatskaitingos institucijos į Projektų vykdymą įtraukiamos vadovaujantis Strateginio valdymo įstatymu 15 straipsniu 3 d., Darbotvarkės 197 punktu, Biudžeto sandaros įstatymo 4 straipsnio 3 d., apibrėžiančiais valstybinių institucijų sistemą, statusą, funkcijas, dalyvaujant vykdomojoje valdžioje bei atsakomybę, todėl atskiras pavedimas neformuluotinas;

- trumpesnis Plano vykdymo termino nustatymas nesiejamas su užtrukusiu Plano projekto rengimu ir derinimu, o motyvuojama, kad Darbotvarkė yra 12 metų strateginio lygmens planavimo dokumentas, įgyvendinamas trimis etapais. Pirmasis planavimo etapas užtūkęs dėl pereinamojo laikotarpio, atsiradusio dėl 2023 m. dar įgyvendinamų 2015-2025 m. korupcijos prevencijos planavimo dokumentų.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pakartotinai pateiktiems Projektams esminių pastabų neturi, tačiau teikia keletą tikslinamojo pobūdžio pastabas (2023 m. balandžio 13 d. išvada Nr. NV-860).

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Plane numatomų priemonių visumą, orientuojamą į bendrą atsparesnės korupcijai aplinkos viešajame ir privačiame sektoriuje kūrimą, numatoma įvykdyti trumpesniais terminais (2023-2025 m.), todėl būtina Teisingumo ministerijos ir Specialiųjų tyrimų tarnybos proaktyvi Plano priemonių vykdymo priežiūra, konsultacinė veikla bei priemonių pažangos stebėseną.

Plano priemonių vykdymo pažangos stebėsenos procedūras tikslinga vykdyti kartu su 2022-2033 metų Nacionalinėje darbotvarkėje korupcijos prevencijos klausimais poveikio rodiklių, jų reikšmių bei poveikio rodiklių duomenų šaltinių tolesne analize, siekiant aktualių ir taiklių poveikio rodiklių taikymo korupcijos prevencijos rezultatų vertinti.

Jei būtų nuspręsta Projektų lydimuosius dokumentus nepapildyti detalesne informacija apie galimai prognozuotinas Korupcijos suvokimo indekso, Korupcijos kontrolės indekso ir kitų poveikio rodiklių reikšmes ir jų pokyčius, kurie būtų pasiekti įvykdžius 2023-2025 m. plano priemones, būtina užtikrinti, kad ši informacija ir vertinimas būtų pateiktas kartu su kasmetine Plano įgyvendinimo ataskaita.

Atkreiptinas dėmesys, kad būtų naudinga ir aktualu, kad su teikiama Vyriausybei Plano įgyvendinimo ataskaita būtų teikiama papildoma informacija apie Darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais ir 2023-2025 m. korupcijos prevencijos plano, kaip strateginio planavimo dokumentų, rengimo, įgyvendinimo techninius, redakcinius, metodinius aspektus, kurių koregavimas padėtų vertinti kuriamos korupcijai atsparios aplinkos viešajame ir privačiame sektoriuose veiksmingumą.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

PAŽYMA PARENGĖ	Artūras Norkevičius
	Viešojo valdymo grupės vyresnysis patarėjas
	Jūratė Martinonienė
	Strateginio valdymo grupės patarėja